

Vintgar skozi čas: zgodbe, ki še vedno živijo

Ko dandanes brskamo po arhivu Gorenjskega glasa, med vrsticami ne prebiramo le novic – beremo zgodbe krajev. Letos mineva osemdeset let od ustanovitve Turističnega društva Gorje in arhivski zapisi jasno kažejo, da je bila skrb za sotesko Vintgar vedno več kot le turistična dejavnost. Bila je odgovornost.

Leta 1893 sta gorjanski župan Jakob Žumer in blejski fotograf ter kartograf Bert Lergetporer ob nizkem vodostaju prodrli v dotlej neznano sotesko. Navdušena nad divjo lepoto, ki jo je v skalo vrezala reka Radovna, sta spodbudila zbiranje sredstev za ureditev poti. Še istega leta so zgradili prve mostove in galerije ter sotesko odprli za obiskovalce. Med okupacijo so mostovi in galerije propadali. Soteska je bila brez pravega vzdrževanja, dostop otežen, marsikje nevaren. Po osvoboditvi je bilo leta 1946 ustanovljeno Turistično društvo Vintgar – Gorje, današnje Turistično društvo Gorje, ki je prevzelo odgovornost za obnovo in upravljanje soteske. Dne 6. oktobra 1946 so obnovljene prehode slovesno odprli – dogodek, ki pomeni začetek neprekinjene skrbi društva za ohranjanje soteske. Da je bila ta skrb stalna in zahtevna, pričajo številni arhivski zapisi. Članki iz različnih desetletij poročajo o obnavljanju mostov, utrjevanju galerij, popravilih ograj po zimah, poplavih in plazovih. Lesene nosilce so postopoma zamenjali z železnimi, ki so trdnjši, a zahtevajo redno zaščito pred vlago. Urejali so poti, postavili

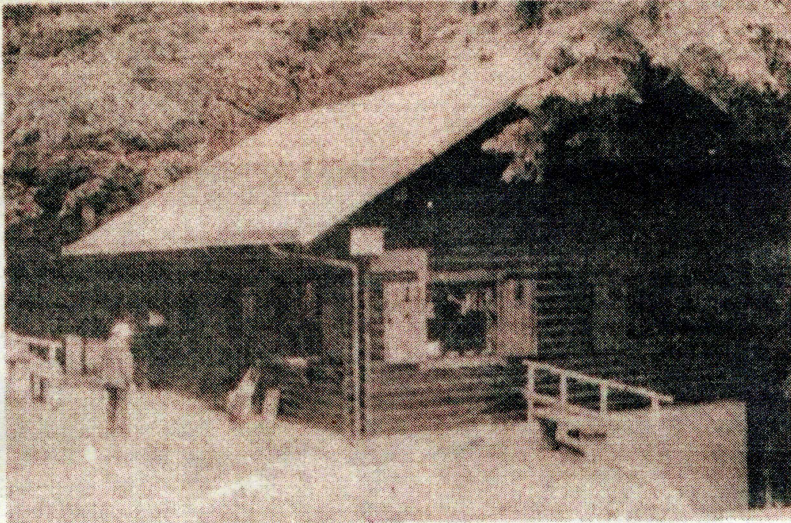
brunarico pri slapu Šumi, obnovili objekte pri vhodu, napeljali elektriko in posodabljali infrastrukturo. V vse to so bila vložena znatna sredstva in veliko prostovoljnega dela. Ti zapisi jasno kažejo, da obiskovanje soteske nikoli ni bilo samoumevno. Brez nosilnih konstrukcij, varovalnih ureditev in stalnega nadzora varen prehod skozi 1600 metrov dolgo sotesko ne bi bil mogoč. Hkrati pa so prav urejene poti omogočile, da je vpliv obiskovalcev na naravno okolje nadzorovan in manjši, kot bi bil brez organiziranega upravljanja. Tudi danes Turistično društvo Gorje skrbi, da je soteska Vintgar varna in urejena. Hkrati pa z različnimi vsebinami zagotavlja, da je obisk prava pustolovščina in doživetje za vse generacije – družine, mlade raziskovalce in ljubitelje narave. Trud se je skozi desetletja obrestoval. Iz arhivskih člankov je razvidno, da je že leta 1962 sotesko obiskalo več kot 37.000 ljudi, kasneje tudi več kot 46.000 v eni sezoni, med njimi vse več tujih gostov. Tudi danes Vintgar ostaja ena najbolj obiskanih naravnih znamenitosti v Sloveniji, število obiskovalcev pa potrjuje, da njegova privlačnost ne pojenja.

Naše soteske — Vintgar

Slap Šum v prelepem Vintgarju

Gorje, 29. junija — Za našo najlepšo sotesko skrbi Turistično društvo Gorje. V soteski so večinoma tuji gostje, ki prihajajo z Bleda peš, z avtomobili ali fijakarji, a tudi domačih je kar precej. Vstopnina 300 dinarjev.

Med najlepšimi gorenjskimi soteskami je zanesljivo svetovnoznana soteska Vintgar, ki je dolga okoli 1600 metrov. Skozi slikovito sotesko, ki so jo že naši predniki napravili vsakomur dostopno, se vije sprehajalna pot, nad brzečo reko Radovno, ki se je »ujela« v to sotesko. Tisoči in tisoči, ki obiskujejo Vintgar, občudujejo veličastno delo narave v davni preteklosti. Radovno v soteski Vintgar prečkajo leseni mostovi v skupni dolžini 500 metrov. Prvi graditelj mostov je bil gorjanski župan Jakob Žumer, soteska pa je urejena za obiskovalce že od leta 1893. Na koncu soteske vabi prijetna brunarica k počitku in ogledu 28 metrov visokega slapa, imenovanega Šum.

Soteska že od nekdaj velja za mikavno znamenitost, ki obiskovalce privablja s svojo naravno lepoto in skrivnostnim čarom. Gradivo časopisnega arhiva iz leta 1987 dokazuje, da je soteska že vrsto let zelo privlačna, za njeno urejenost pa z veliko mero odgovornosti že vse od ustanovitve dalje skrbi Turistično društvo Gorje. / Vir: arhiv Gorenjskega glasa

Mikavna naravna znamenitost

VINTGAR — Lani je minilo devet desetletij, odkar je Jakob Žumer postavil galerije v soteski Vintgar pri Bledu in tako omogočil ogled te prej malo znane naravne lepote. Odtlej je približno 1600 metrov dolga soteska, skozi katero se divje pretaka kristalno bistra Radovna, privabila mnoge tuje in domače obiskovalce. Res je, da je v letih turističnega razcveta pri nas Vintgar obiskalo več gostov, kot jih tja zaide danes, vseeno pa so še vedno zadovoljni z obiskom. Že maja letos si je sotesko ogledalo prek 5500 turistov, mesec pozneje več kot 9800, julija še tisoč več, avgusta pa prek 11 tisoč. Za razliko od prejšnjih let sedaj med gosti prevladujejo tujci: pozna se namreč vse tanjša denarnica domačega turista in splošno varčevanje z bencinom.

V starih časopisih najdemo tudi zapise o dogodkih, ki so povezovali kraj: tradicionalna srečanja v soteski, večerni ogledi ob baklah, jubilejna praznovanja ob obletnicah odkritja. Ob takih priložnostih ni šlo le za turizem, temveč za ponos skupnosti in spoštovanje do naravne dediščine. Ob 80-letnici Turističnega društva Gorje je jasno, da je Vintgar mnogo več kot izletniška točka. Je rezultat poguma prvih raziskovalcev in desetletij odgovornega upravljanja. Je dokaz, da se vztrajnost, vlaganja in skrb za naravno vrednoto državnega pomena dolgoročno obrestujejo. Zgodba, ki se je začela z odkritjem soteske in se nadaljevala z obnovo leta 1946, se razvija tudi danes. In prav to je največji pomen jubileja društva – zavedanje, da je poleg občudovanja takšno lepoto treba varovati in ohranjati za prihodnje rodove.

Turistično društvo Gorje
Soteska Vintgar–turizem, gostinstvo in druge dejavnosti, d. o. o.
T: 051 621 511 | E: info@vintgar.si | www.vintgar.si

Anton Aškerc je vzkliknil v pesmi, ko je zagledal sotesko Vintgar:

»Veličastna soteska, romantični kraj!«

Letos praznuje soteska Vintgar, ki jo letno obišče na tisoče domačih in tujih gostov, 90-letnico — Gorjansko turistično društvo jo je temeljito obnovilo — Novo gostišče na slapu Šumi

Pred devetdesetimi leti so odkrili in slovesno odprli sotesko Vintgar. Odkrila sta jo tedanji gorjanski župan Jakob Žumer in fotograf in kartograf z Bleda Bert Lergetporer, februarja, ko je bil vodostaj vode nizek. Na Dobravi nikakor nista mogla preko strme skale, znova in znova sta poskušala in nazadnje ugledala prekrasno divjo sotesko. Bližina letoviškega Bleda, neizmerno lepa pokrajina s slapovi—in takoj so začeli zbirati denar za ureditev. Niso skoparili pri kranjskem deželnem zboru ne pri kranjski hranilnici, celo letoviščarji so zbrali denar in 26. avgusta 1893 je bila slovesna otvoritev. Vse od tedaj pa do danes je Vintgar silno priljubljena in nadvse obiskana izletniška točka, saj je sprehod po 1600 metrov dolgi soteski, ki jo prehodiš v pol ure, s 26 metrov visokim slapom Šumi, toliko, v katerih v kristalno čisti vodi ugledaš tudi sto postrvi naenkrat, pravo doživetje. S sotesko Vintgar upravlja Turistično društvo Gorje, ki je zadnja leta vložilo v obnovo precej materiala in denarja. Zima, poplave in

mostov, ostane nam jih še 18 metrov. Soteska je povsem varna, obiskovalci pa so tu disciplinirani, saj se še ni zgodilo, da bi prišlo do nesreče. Druga stvar pa so odpadki, ko moramo poti redno čistiti, v vodo zaidejo tudi veje, listje. V soteski je še manjša žičnica na ročni pogon, s katero smo prevozili gradbeni material, zdaj pa služi za dobavo. Pri gradbenih delih je pomagalo več domačinov: Vinko Slivnik, njegova pomočnika Vinko in Viktor, Janez Pretnar, Janez Čop, Janez Kunstelj, Mulej, Markelj, Franc Lipovec in Alojz Klinar kot gospodar soteske. Dela so bila hitro in dobro opravljena. Pojavile so se tudi ideje, da bi sotesko ponoči osvetlili, kar bi bilo nadvse privlačno, a žal nimamo toliko denarja, pojavlja pa se tudi vprašanje varnosti ponoči. Vsi obiskovalci — vstopnina je 30 dinarjev, za otroke 20 — so nad sotesko navdušeni, tujce z Bleda vozi v sotesko avtobus. Pred vstopom je tudi restavracija z odlično postrežbo, zgradili smo parkirni prostor za okoli 100 osebnih avtomobilov in avtobuse. Slovesno bomo obeležili 90 let soteske 26. avgusta s kulturnim programom ter s pokroviteljstvom Turistične zveze Slovenije. Prireditve bo v okviru krajevnega praznika, obenem pa bo pobratenje

Pred vstopom v sotesko Vintgar je imenitna restavracija, ki jo radi obiskujejo tuji gostje, ob njej pa dovolj parkirnih prostorov, ki jih je uredilo Turistično društvo Gorje. — Foto: D. Sedej

Rdečega križa iz Gorij z Rdečim križem iz Varaždina. Ob tej priložnosti bomo izdali brošuro o zgodovini in obnovi Vintgarja. — D. Sedej

Turistično društvo Gorje je uredilo gostišče na slapu Šumi. — Foto: J. Ambrožič